

Arvamuse avaldamine hoiu-laenuühistu seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu osas

Lugupeetud Annely Akkermann!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) soovib tänada Rahandusministeeriumi võimaluse eest avaldada arvamust hoiu-laenuühistu seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (edaspidi: Eelnõu) osas, millega Eelnõu koostajad soovivad ümber korraldada hoiu-laenuühistute tegevuse. Oleme Eelnõuga tutvunud ja esitame oma seisukohad järgnevalt.

1. Kaubanduskoda jääb oma 4. jaanuari 2023 kirjas nr 4/1 esitatud seisukohtade juurde ning on jätkuvalt väga kriitiline Eelnõu kaasamisprotsessi osas. Väärib märkimist, et käesoleval kooskõlastusringil ei kaasanud Rahandusministeerium Kaubanduskodale teadaolevalt algselt mitte ühtki hoiu-laenuühistut, samas neid puudutab Eelnõu kõige rohkem, sest sisuliselt näeb Eelnõu ette hoiu-laenuühistute tegevuse lõpetamise senisel kujul. Hoiu-laenuühistud said esmase informatsiooni Eelnõu uuest kooskõlastusringist 6. veebruaril 2023 Kaubanduskojalt, kui küsisime Eelnõu osas oma liikmetelt arvamust. Samas toimus ülejäänud huvigruppide kaasamine juba 1. veebruaril 2023.

Sellest tulenevalt teeb Kaubanduskoda taaskord ettepaneku nii Eelnõu kui ka tulevaste kaasamiste osas pidada kinni kaasamise heast tavast ning hea õigusloome ja normitehnika eeskirjast. Heaks kaasamiseks ei saa pidada seda, kui 17 lehekülje pikkusele eelnõule oodatakse tagasisidet nelja tööpäeva jooksul, nagu seda tegi Rahandusministeerium Eelnõu eelneva kooskõlastusringi ajal. Veel halvem näide kaasamisest on aga see, kui huvigruppi, keda eelnõu kõige otsesemalt ja väga tugevalt puudutab, üldse ei kaasatagi või kaasatakse alles siis, kui nad on juhuslikult kooskõlastusringist teada saanud ja väljendavad pahameelt, et neid ei ole kaasatud.

2. Kuna Eelnõu praegusest seisust nähtub, et nii Eelnõu koostajate kui ka hoiu-laenuühistute jaoks aktsepteeritavaid kompromisse ei ole endiselt saavutatud ja neid pole Kaubanduskodale teadaolevalt isegi proovitud saavutada, siis teeme

taaskord Rahandusministeeriumile ettepaneku arutada plaanitavad muudatused veelkord läbi hoiu-laenuühistutega ja vajaduse korral ka teiste huvigruppidega, et leida olemasolevatele probleemidele mõistlikud lahendused, mida kõik osapooled oleksid nõus aktsepteerima.

3. Lugeses Eelnõu seletuskirja, jääb ebaselgeks, mis põhjustel peavad Eelnõu koostajad peamiseks lahenduseks hoiu-laenuühistutega seotud probleemidele nende tegevuse lõpetamist.

Eelnõu seletuskirja lehekülgedel 38 ja 39 on antud selgitusi Eelnõu § 1 p 58 kohta, mille alusel hoiu-laenuühistud peavad oma tegevuse ümber kujundama. Nendel lehekülgedel, aga ka mujal Eelnõu seletuskirjas ei ole mainitud, miks on Eelnõu koostajad valinud just ümberkujundamise tee ja miks ei suudaks hoiu-laenuühistute probleeme lahendada teistsugused lahendused.

Kaubanduskoja hinnangul ei ole välistatud, et Eelnõu eesmärged (hoiustajate õiguste parem kaitse, hoiu-laenuühistute tegevuse suurem läbipaistvus, ühistu liikmete tõhusam kaitse) on võimalik saavutada ka muude vähempiiravate lahenduste abil kui Eelnõus välja pakutud lahendused. Näiteks on Eelnõu väljatöötamise kavatsuses käsitletud mitmeid regulatiivseid lahendusi, mis tõenäoliselt aitaksid hoiu-laenuühistutega seonduvaid probleeme lahendada või vähemalt leevendada. Üheks väljatöötamise kavatsuses välja toodud lahenduseks on seada hoiu-laenuühistud sarnaselt pankadele Finantsinspeksiooni järelevalve alla. Samuti on võimalustena välja toodud hoiu-laenuühistute juhtimise läbipaistvamaks muutmine, juhatuse liikmete miinimumarvu seadmine ja juhatuse liikmete sobivusnõuete kaasajastamine. Kaubanduskoja hinnangul võiks neid variante kaaluda.

4. Eelnõu kohaselt jõustuvad Eelnõuga ette nähtavad muudatused kolmes etapis – esimesed muudatused jõustuvad 2023. aastal, seejärel jõustuvad mõned muudatused 2026. aastal ja kõige ulatuslikumad muudatused, nende hulgas hoiu-laenuühistutele seatav kohustus ennast ümber kujundada jõustuvad 2027. aastal. Kaubanduskoja hinnangul võiksid Eelnõu koostajad kaaluda ka varianti, mille puhul toimub mõistliku aja jooksul peale iga muudatuste etapi jõustumist mõjude hindamine. Kui sellise mõjude hindamise käigus leitakse, et jõustunud muudatused on hoiu-laenuühistutega seotud probleemid lahendanud, tuleks edasised kavandatud muudatused ära jätta.

Näiteks jõustuvad Eelnõu kohaselt 2026. aastal rangemad nõuded hoiu-laenuühistute kapitalile. Ei saa välistada, et ka see aitab hoida ära hoiu-laenuühistutega seotud riske ning täiendav sekkumine ei pruugi olla vajalik.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

5. Kaubanduskoda toob välja, et ehkki Eelnõu osas on aastal 2017 koostatud ka väljatöötamise kavatsus, ei käsitle see ühe võimaliku variandina probleemide lahendamiseks hoiu-laenuühistute tegevuse lõpetamist. Eelnõu seletuskiri ei sisalda ka ühtki põhjendust selle kohta, miks kaldub Eelnõu sisu sedavõrd oluliselt määral väljatöötamise kavatsuses toodust kõrvale.

Seetõttu teeb Kaubanduskoda ettepaneku täiendada Eelnõu seletuskirja põhjendustega selles osas, miks ei ole Eelnõu puhul aluseks võetud ühtki väljatöötamise kavatsuses toodud lahendustest ja lähtunud on hoopis lahendusest, mida väljatöötamise kavatsuses ei kaalutud.

Loodan, et peate võimalikuks Kaubanduskoja seisukohti arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Kaspar Keerup kaspar@koda.ee 6040071